Justitieministeriet ÖVERSÄTTNING

Janina Groop-Bondestam, lagstiftningsråd

UTLÅTANDE 26.9.2019
Hörande av sakkunniga i grundlagsutskottet tisdagen den
1 oktober 2019 kl. 11.15

Till riksdagens grundlagsutskott

VILANDE FÖRSLAG TILL LAG OM ÄNDRING AV 30 § I SJÄLVSTYRELSELAGEN FÖR ÅLAND (VLF 1/2019 rd - RP 135/2018 rd)

Behandlingsordningen i riksdagen för förslaget till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland

Enligt 69 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991), nedan *självstyrelselagen*, kan självstyrelselagen ändras endast genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget. I riksdagen ska beslutet fattas i den ordning som föreskrivs om ändring av grundlagen. Lagtinget ska fatta beslut med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna som stöd.

I 73 § i grundlagen föreskrivs det om lagstiftningsordningen för grundlagen. Riksdagen godkände den 23 november 2018 på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen att lagförslaget lämnas vilande till det första riksmöte som hålls efter följande riksdagsval (RSv 131/2018 rd – RP 135/2018 rd). I enlighet med detta ska det lagförslag som lämnats vilande, sedan utskottet har lämnat sitt betänkande i saken, godkännas med oförändrat sakinnehåll i plenum i en enda behandling genom ett beslut som fattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

I enlighet med vad som anförts ovan förutsätter stadfästandet och ikraftträdandet av lagen om ändring av självstyrelselagen också Ålands lagtings samtycke till lagförslaget. Enligt de uppgifter som fåtts har lagtinget den 9 september 2019 gett sitt bifall till lagen om ändring av 30 §, sådan den lyder i regeringens proposition 135/2018 rd (Ålands lagting, beslut LTB 49/2019).

Behovet att ändra 30 § 11 punkten i självstyrelselagen för Åland

Bakgrunden till det vilande förslaget till lag om ändring av 30 § i självstyrelselagen för Åland är de ändringar som gjorts i lagen om Konkurrens - och konsumentverket och i vissa lagar som har samband med den (lagarna 1080-1083/2018 – RSv 106/2018 rd-RP 130/2018 rd). De sistnämnda lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019. Detta lagförslag om ändring av 30 § i självstyrelselagen som lämnats vilande är beroende av ovannämnda lagändringar och motsvarar det lagförslag som ingick i regeringspropositionen. Lagförslaget kan godkännas, eftersom de lagändringar som gäller Konkurrens - och konsumentverket

har godkänts och trätt i kraft vid ingången av detta år. I och med lagändringarna har de konsumentrådgivningsuppgifter som tidigare har hört till magistraterna överförts till Konkurrens - och konsumentverket.

Med stöd av 27 § 10 punkten i självstyrelselagen hör konsumentskyddsärendena också på Åland till rikets lagstiftningsbehörighet. Med stöd av specialbestämmelsen i 30 § 11 punkten i självstyrelselagen ska på Åland dock de uppgifter som enligt lagstiftningen om konsumentskydd ankommer på *magistraten* skötas av landskapsmyndigheterna i enlighet med ett avtal mellan landskapet och staten. Enligt den gällande formuleringen i paragrafen har konsumentrådgivningsuppgifterna överförts till landskapsmyndigheterna från magistraten. I riket sköts dessa uppgifter dock för närvarande av *Konkurrens - och konsumentverket*.

Syftet med det vilande lagförslaget är således att ge den rättsliga grund för ordnande av konsumentrådgivning på Åland som anges i 30 § 11 punkten i självstyrelselagen en sådan lagteknisk form att överföringen av den i paragrafen avsedda konsumentrådgivningen från en ny behörig statlig instans till landskapsmyndigheterna samt att avtalsförhållandet mellan landskapets och rikets myndigheter till följd av överföringen är klar och ostridig på lagnivå. Den föreslagna lagändringen påverkar inte det faktum att konsumentrådgivningsuppgifterna på Åland redan hör till landskapets förvaltningsbehörighet enligt bestämmelsen i fråga.

Behovet att ändra 30 § 11 punkten i självstyrelselagen när det gäller den behöriga statliga myndigheten föranleds av att myndigheterna i landskapet Åland, som enligt den föreslagna bestämmelsen i fortsättningen på Åland ska ansvara för den konsumentrådgivning som hör under Konkurrens - och konsumentverket, har rätt att få ersättning av staten för sina konsumentrådgivningsuppgifter. Bestämmelser om statens ersättningsansvar ska också i fortsättningen utfärdas separat genom en överenskommelseförordning enligt 32 § 1 mom. i självstyrelselagen, som är ett sådant avtal som avses i den bestämmelse som föreslås bli ändrad.

Den gällande överenskommelseförordningen, republikens presidents förordning om skötseln av konsumentrådgivningsuppgifter på Åland (720/2014), ska ändras separat i samband med att ändringslagen träder i kraft. Avsikten är att i den nya överenskommelseförordningen beakta att kostnadsansvaret för konsumentrådgivningen på Åland överförs från finansministeriets förvaltningsområde till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde. Rätten för myndigheterna i landskapet Åland att få ersättning för konsumentrådgivningsuppgifterna för 2019 sköts genom ett temporärt budgetarrangemang.

Lagen om ändring av självstyrelselagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Mot bakgrund av dessa omständigheter är det motiverat att godkänna det vilande lagförslaget.